

سبک زندگی، محور برنامه‌های خانواده

برنامه‌هایی با محوریت خانواده، قدمتی طولانی در تلویزیون داشته و البته مخاطبان بسیار هم دارد. براساس آمار و نظرسنجی‌ها، این برنامه‌ها جزو پربیننده‌های تلویزیون است.

برنامه‌های خانوادگی تلویزیون از پربیننده‌ترین آثار تلویزیونی است سبک زندگی، محور برنامه‌های خانواده

برنامه‌هایی با محوریت خانواده، قدمتی طولانی در تلویزیون داشته و البته مخاطبان بسیار هم دارد. براساس آمار و نظرسنجی‌ها، این برنامه‌ها جزو پربیننده‌های تلویزیون است.

طبق آخرین نظرسنجی رسمی سازمان صداوسیما که 10 اسفند سال گذشته منتشر شد، در یک جامعه آماری نزدیک به 850 نفر که همگی بالای 15 سال داشته‌اند، میزان استقبال از برنامه‌های خانواده در تلویزیون به این ترتیب بوده است: برنامه به خانه برمی‌گردیم از شبکه پنج با 55 درصد مخاطب در رتبه اول قرار داشت، برنامه سیمای خانواده که حالا خانواده یک نام دارد با 40/2 درصد، رتبه دوم را به دست آورد و برنامه زنده باد زندگی از شبکه دو رتبه سوم را کسب کرده است. برنامه‌های عصر خانواده و شب آسمانی نیز به ترتیب رتبه‌های چهارم و پنجم را به دست آورده است.

یکی برای همه

برنامه‌های خانوادگی تلویزیون عمدتاً خانم‌های خانه‌دار را مخاطب قرار می‌دهد، اما موضوعاتی در این برنامه‌ها مطرح می‌شود که برای بخش قابل‌توجهی از مردم جذاب است.

مهدی خلجی، مدیر گروه اقتصاد و جامعه شبکه پنج، توجه به مسائل روز و گستره مخاطبان را مهم‌ترین ویژگی برنامه‌های خانوادگی تلویزیون دانست. از نگاه این مدیر گروه، برنامه‌های خانوادگی به موضوعات متنوعی می‌پردازد؛ تغذیه، بهداشت جسم و روان، آموزش و مواردی از این دست که جزو نیازهای اساسی مخاطبان است. گردانندگان این برنامه‌ها تلاش می‌کنند با تغییرات جامعه همراه باشند و تحولات اجتماعی را تحلیل و بررسی کنند.

خلجی مهم‌ترین ویژگی چنین برنامه‌هایی را طیف گسترده مخاطبان دانست و تاکید کرد: هدف‌گذاری مخاطبان در برنامه‌هایی مانند «به‌خانه برمی‌گردیم» به این ترتیب است که همه اعضای خانواده و تمام نقش‌های خانوادگی مانند همسری، پدری، مادری و فرزندی مورد توجه قرار دارد. به این ترتیب هر کس می‌تواند تماشاگر این برنامه باشد و از آن بهره بگیرد.

همراه همیشگی

برنامه خانواده یک، 20 سال گذشته را بی‌وقفه همراه تماشاگران تلویزیون بوده است. برنامه «به‌خانه برمی‌گردیم» هم از بدو تاسیس شبکه پنج که پیش از این شبکه تهران نام داشته، به تماشاگران تلویزیون ارائه می‌شود. دیگر برنامه‌های خانوادگی نیز از سابقه و قدمت قابل‌توجه برخوردار است.

به اعتقاد فضل‌الله شریعت‌پناه، مدیر گروه اجتماعی شبکه یک، مهم‌ترین ویژگی برنامه‌های خانوادگی این است که طی سال‌های متمادی از تلویزیون به نمایش درآمده و مخاطب می‌داند هر کدام از این برنامه‌ها در چه زمانی چه موضوعاتی را ارائه می‌کند.

وی تشریح کرد: برنامه «خانواده یک» 20 سال بی‌وقفه به مخاطبان ارائه شده و به هیچ بهانه‌ای دچار تعطیلی و توقف نشده است. طی این سال‌ها مخاطب تلویزیون دیگر می‌داند چه ساعتی این برنامه پخش می‌شود و چه چیزهایی می‌تواند از آن دریافت کند.

از نگاه این مدیر گروه، برنامه‌های خانوادگی تلویزیون طی سال‌ها همراهی پیوسته با مخاطبان توانسته‌اند به یکی از برنامه‌های ثابت و همیشگی خانواده‌ها برای تماشا تبدیل شوند.

لحن تازه و امروزی

قدمت برنامه‌های تلویزیونی به همان اندازه که می‌تواند یک مزیت محسوب شود، احتمال افتادن در دام کلیشه و تکرار را بالا می‌برد و مهم‌ترین چالش این دسته از برنامه‌های تلویزیونی محسوب می‌شود.

از نگاه خلجی، تکرار گاهی اوقات خالی از لطف نیست و می‌توان موضوعات اساسی و بنیادی را با لحن تازه و ادبیاتی که از زبان روز جامعه وام‌گرفته می‌شود، به مخاطبان ارائه کرد و در دام تکرار و کلیشه گرفتار نشد. مدیر گروه اقتصاد و جامعه شبکه تهران در این باره توضیح داد: آشپزی یک نیاز همیشگی است؛ همین‌طور تربیت فرزند و بسیاری دیگر از موضوعاتی که در برنامه‌های خانوادگی مطرح می‌شود؛ فقط کافی است همگام با خواست و سلیقه مخاطبان پیش برویم تا در دام تکرار و کلیشه نیفتیم.

شریعت‌پناه در این باره به راهکار به روز شدن اشاره کرد و گفت: نیاز خانواده‌ها در دهه اخیر تغییر کرده است. حالا خانواده‌ها با مشکلات تازه‌تری مواجه هستند؛ مشکلاتی چون ازدواج جوانان، تک‌فرزندی، بی‌علاقگی به فرزندآوری و مواردی از این دست.

قدم به قدم با مردم

سعید لطفی، تهیه‌کننده برنامه «به خانه برمی‌گردیم» یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های برنامه‌های خانوادگی تلویزیون را همراهی با مردم دانست. وی ضمن تأکید بر این نکته که تکرار می‌تواند مهم‌ترین چالش این دست برنامه‌ها باشد، توضیح داد: مهم‌ترین راهکار برای فرار از آسیب‌های ناشی از تکرار، آن است که همراه مردم باشیم و به خواست آنها توجه داشته باشیم.

سبک زندگی ایرانی - اسلامی

به اعتقاد مدیر گروه اجتماعی شبکه یک و مدیر گروه اقتصاد و جامعه شبکه پنج، برنامه‌های خانوادگی تلویزیون یکی از مهم‌ترین و جدی‌ترین برنامه‌ها برای ترویج سبک زندگی ایرانی - اسلامی است. شریعت‌پناه این برنامه‌ها را امکانی برای فرهنگسازی دانست و خلجی بر مرور سنت‌ها، فرهنگ‌ها، باورها و ارزش‌های ایرانی - اسلامی در این برنامه‌ها تأکید کرد. لطفی به عنوان تهیه‌کننده‌ای که در زمینه سبک زندگی ایرانی - اسلامی مطالعاتی دارد، در این باره توضیح داد: بعد از اظهارات رهبر معظم انقلاب درباره سبک زندگی ایرانی - اسلامی، سخنان ایشان را فصل‌بندی کرده، هر هفته به یکی از این سرفصل‌ها می‌پردازیم و در پایان هفته با حضور یک کارشناس مباحث طرح شده را تحلیل و بررسی می‌کنیم.

خانواده‌های امروزی نیازمند آموزش

احسان قیصری، روان‌شناس و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با جام‌جم نیاز جامعه به آموزش با استفاده از برنامه‌های تلویزیونی را ضروری می‌داند. این کارشناس معتقد است خانواده‌های امروزی در تربیت فرزند، امکان تجربه‌اندوزی ندارند، شتاب زندگی فرصت پرداختن به سنت‌ها را محدود کرده و بسیاری از آموزه‌های سنتی دیگر نسل به نسل منتقل نمی‌شود. در چنین شرایطی رسانه ملی کارکرد آموزشی خاصی پیدا می‌کند.

البته این کارشناس بر نوآوری در برنامه‌های آموزشی تلویزیون تأکید کرد و درباره ضرورت‌های نوآوری در برنامه‌های خانوادگی گفت: دوره برنامه‌های کلیشه‌ای به سر آمده است. شاید نسل‌های قبلی از تماشای برنامه‌های گفت‌وگومحور رضایت داشته اما مخاطبان بعدی تلویزیون خواسته‌های بیشتری دارند. به همین دلیل اصرار بر تهیه، تولید و پخش برنامه‌های مبتنی بر گفت‌وگو باعث ریزش مخاطب می‌شود.

آذر مهاجر

رادیو و تلویزیون